కథ

మైదానం

కాటూరి రవీంద్ర త్రివిక్రమ్

భళ్లున కిటికీ అద్దం పగిలింది.

క్రికెట్ బంతి వచ్చి బంకత్‌లాల్ పొట్టమీద పడింది.

మాగన్నుగా నిద్రపోతున్న బంకత్‌లాల్ ఉలిక్కిపడి లేచాడు. పొట్టమీద పడిన బంతి చేతిలోకి తీసుకుని, ఉగ్రరూపంతో కిటికీ తలుపులు తెరిచి బయటకు చూసాడు. మేడమీంచి వీధి బాగానే కనిపిస్తుంది. చేతిలో బ్యాటు పుచ్చుకుని నిలబడింది మరెవరో కాదు. స్వయానా మనవడు ముఖేష్! మిగతా కుర్రాళ్ళు' హుష్‌కాకి' లా మాయమయ్యారు.

'వీధిలో క్రికెట్ ఏమిటి? నువ్వు మేడమీదికి రా ముఖేష్' పెద్దగా అరిచాడు బంకత్‌లాల్.

'ఉహూc... నేను రాను. బంతి ఇటు విసురు...' గారాబం వల్ల కలిగిన ధైర్యం అది.

'నేను కిందికి వస్తున్నా ఉండు' అంటూ గబగబ మెట్లుదిగి కిందికి వెళ్లే సరికి వీధిలో ఎవరూలేరు. బంకత్‌లాల్ అసహనంగా అటు ఇటు వెతికాడు. చివరికి కోడలుతో ఫిర్యాదు చేద్దామని వెళ్ళే సరికి అక్కడ చీరకొంగు చాటున దాక్కుని తొంగి తొంగి చూస్తున్నాడు ముఖేష్! పన్నెండేళ్ళొచ్చినా వీడికి కుదురులేదనుకుంటు–

'అమ్మాయ్. వీడి అల్లరి బాగా ఎక్కువైంది. బజార్లో కుర్రాళ్ళతో వేళాపాళా లేకుండా క్రికెట్ ఆడుతున్నాడు. మేడపైన కిటికీ అద్దం కూడా పగల కొట్టాడు"

'నేను కోప్పడతాలెండి మామయ్యగారు.. మీరు విశ్రాంతి తీసుకోండి' అంది వినయంగా కోడలుపూజ.

'ఇంకెక్కడ విశ్రాంతి! వీడి దెబ్బకి నిద్రకాస్తాపారి పోయింది' అంటూ మేడపైకి వెళ్లాడు.

మంచం మీద నడుం వాల్చాడన్న మాటేగానీ, పోయిన నిద్ర పోయినట్లే ఉండిపోయింది. ఆలోచన్లు కందిరీగల్లా ముసురుకున్నాయి.

ఉదయం శేషగిరి మాస్టారితో జరిగిన సంభాషణ గుర్తొచ్చింది.

'బంకత్ లాల్ గారూ! ఇన్నాళ్ళూ ఈ స్కూలే నాజీవితాశయంగా రాత్రింబగళ్లు దీని సేవలో బతికాను. నా తర్వాత దీనిబాధ్యత తీసుకోవాల్సిన ఒక్కగానొక్కకొడుకు నా కళ్లముందే కాన్సర్‌తో చనిపోయాడు. ఇప్పుడు నేను ఏకాకిని. నా కెవరూ లేరు. ఈ స్కూలుని అమ్మి చివరి రోజులు కాశీలో గడపాలను కుంటున్నాను. దీన్ని న్యాయమైన ధరకి మీరే కొనుక్కోండి' అన్నాడు చేతులు జోడించి.

'మాస్టారూ! ఎప్పుడో మీ పెద్దలకాలం నాటి స్కూలు ఇది.ఎంతలేదన్నా అర ఎకరం వైశాల్యం ఉంటుంది. దీన్ని కొనగల స్తోమతు నాకులేదు' అని తప్పించుకోచూశాడు.

'లేదు. అలాగనకండి. నేను అమ్మితే మీకు తప్ప ఎవరికీ అమ్మను. మీరెంత ఇస్తే అంతే తీసుకుంటాను. డబ్బుకూడా మీరు ఒక్కమాటు ఇవ్వక్కర్లేదు. మీరు ఇవ్వగలిగినంత ముందు ఇవ్వండి మిగతాది నేను కాశీలో ఉండే చిరునామాకి పంపండి'

'మాస్టరుగారూ! ఎందుకిలా నష్టపోదామను కుంటున్నారు? వేరే వాళ్లకి అమ్మితే చాలా లాభం వస్తుంది. నేను బేరం చూస్తాను.'

బంకత్‌లాల్‌గారూ! మీ నాన్నగారు మా నాన్నగారూ మంచి మిత్రులు. కష్ట సమయాల్లో మా కుటుంబాన్ని మీనాన్నగారు ఆర్థికంగా ఆదుకుని నిలబెట్టారు. అలా చేయకపోయి ఉంటే ఎప్పుడో ఈ స్థలాన్ని అమ్ముకోవాల్సివచ్చేది. మీరు మాత్రం మాకుసాయం చెయ్యటం లేదా? ఇవన్నీ మర్చిపోయి, కేవలం లాభం కోసం వేరేవాళ్లకి అమ్ముకోనా?! అంతేకాదు మీరైతే దీన్ని సద్వినియోగం చేస్తారు. ఆ నమ్మకం నాకుంది.'

సరే ఆలోచించి రేపు ఏ సంగతీ చెబుతాను' అని అప్పటికి విషయాన్ని వాయిదా వేసాడు. ఈ సంభాషణ గురించి ఎలా తెలిసిందో ..మార్వాడీ మిత్రులు వచ్చేశారు. వాళ్లంతా కట్టుబట్టలతో వచ్చి కళ్లముందే లక్షలు గడించారు.

'అన్నగారూ! మీరు శేషగిరి గారి స్కూలు కొంటున్నారట. అందులో మాకు మూడొందల గజాల ప్లాటు ఉంచండి. ఇదుగో అడ్వాన్సు.' అంటూ ఇవ్వబోయిన వాళ్లందరికీ 'నేను ఇంత వరకు ఆ స్కూలు కొనాలని నిర్ణయించుకోలేదు. ఒకవేళ కొంటే అందులోంచి గజం కూడా ఎవరికీ అమ్మను' అన్నాడు

'ఎందుకని?'

'దాంతో వ్యాపారం చెయ్యదలుచుకోలేదు. ఆ స్థలాన్ని మంచికి వినియోగించాలని శేషగిరి మాస్టారి కోరిక'

'ఇప్పటికే చాలా కాన్వెంటులొచ్చేసాయి. ఆ స్కూలు నువ్వు నడపాలనుకున్నా ఎవరూ రారు.'

వ్యంగ్యంగా అన్నారు.

'స్కూలు నడపాలని నాకు లేదు'

'ఇంకా మంచి పని ఏం చేస్తావ్? గుడి కడతావా? ఆస్పత్రి కడతావా? లేక సత్రం కడతావా?'ఒకరి తర్వాత ఒకరు ప్రశ్నలు సంధించారు.

' ఆ మూడిట్లో ఏదో ఒకటి కట్టొచ్చుకదా?' ఎదురు ప్రశ్నించాడు.

'సరే అది నీ ఇష్టం. ఒక వేళ నువ్వుకొనకపోతే, మాకు బేరం కుదిర్చిపెట్టు.. నీ లాభం నీకు ఇస్తాం'

' అలాంటి బ్రోకరు పన్లు నేను చెయ్యను.'

'ఇందులో తప్పేముంది భాయీ? అది కూడా వ్యాపారమేగా?'

'దయచేసి ఈ సంభాషణ ఇక్కడితో ఆపెయ్యండి'

అంటూ చేతులు జోడించాక, ఈసడింపుగా అందరూ నిష్క్రమించారు. బంకత్‌లాల్ మంచం మీద లేచి కూర్చున్నాడు. చొక్కా వేసుకుని శేషగిరి గారి స్కూలుకేసి వెళ్ళాడు. స్కూలు పేరు 'శారదా పాఠశాల' అక్షరాలు కూడా బాగా వెలిసి పోయాయి. పెంకుటి కప్పు ఎప్పుడు కూల దామా అని ఎదురు చూస్తోంది. ఖాళీ స్థలం చాలా ఉంది. కానీ, అంతా పిచ్చి మొక్కలు పచ్చగడ్డితో నిండిపోయింది. బంకత్‌లాల్ స్కూలు ఆవరణ అంతా తిరిగాడు. స్థలం మధ్యలో నిలబడి ఆలోచించాడు. శేషగిరి మాస్టారి మాటలుచెవుల్లో ప్రతిధ్వనించాయి.

'మీరు ఇవ్వగలిగినంత ఇవ్వండి. మిగతాది కాశీ చిరునామాకి పంపండి' ఆయన మొహంలోని కృతజ్ఞత, విశ్వాసం, దీనత్వం కదిలించాయి.

'కొనక తప్పదు' అనుకుంటూ ఇంటి వైపు నడిచాడు బంకత్‌లాల్

× × ×

'గుడి కడతావా, సత్రం కడతావా, ఆస్పత్రికడతావా- ఏం కడతావ్?' - ఈ ప్రశ్నలు బంకత్‌లాల్ మనసులో మళ్లీమళ్లీ ప్రతిధ్వనిస్తూనే ఉన్నాయి.

ముందు శేషగిరి రావు మాస్టారికి ఇవ్వగలిగినంత ఇచ్చి, స్థలం రిజిస్టరు చేయించుకున్నాడు. 'బుల్‌డోజర్ల' తో స్థలాన్ని తీరుగా చదును చేయించాడు. పాత బిల్డింగ్‌ని పడగొట్టించి, అందులో పనికొచ్చే వాటిని బీదవారికి ఉచితంగా ఇచ్చాడు.

ఇప్పుడు ఆ స్థలం విశాలంగా చూట్టానికి మైదానంలా ఉంది.

మార్వాడీ మిత్రులు మళ్లీ మళ్లీ అడుగుతూ, వెంటబడుతూనే ఉన్నారు. అందరూ పూనుకుని అక్కడ ఒక పెద్ద 'కమర్షియల్ కాంప్లెక్స్' కడితే అద్భుతంగా ఉంటుందని, అందుకు సంబంధించిన ఒక నమూనా ప్లాను కూడా తీసుకొచ్చి చూపించారు. బంకత్ లాల్ అన్నీ వింటున్నాడు. తననిర్ణయాన్ని మాత్రం బయటకు చెప్పటం లేదు. లోలోపల ఆలోచించు కుంటున్నాడు.

'కమర్షియల్ కాంప్లెక్స్' అయితే, పదిరెట్ల ధర వస్తుంది. శేషగిరి మాస్టారికి భారీగా ముట్ట జెప్పవచ్చు. కానీ ఆయన ముందుగానే- దీనిని సద్వినియోగ పరచాలనే సంకల్పాన్ని వెల్లడించాడు. అంటే 'కమర్షియల్' గా ఉండకూడదని

ఆశయం బాగానే ఉంది. కానీ దాన్ని ఏ రూపంగా ఆచరణలో పెట్టాలో తేల్చుకోలేక పోతున్నాడు బంకత్‌లాల్. పడక్కుర్చీలో వెనక్కివాలి ఆలోచన్లతో సతమతమౌతుండగా మాగన్నుగా నిద్రపట్టింది.

అంతలో పెద్దగా అరుపులు ..కేకలు... ఏడుపులు....

బంకత్‌లాల్ ఎవరో చరిచినట్లు లేచాడు. మేడకింద గలభా వినిపించి ఆదరా బాదరా పరుగెత్తాడు. మేడ దిగుతూనే పెద్దగా అరుస్తూ' ఏమైంది .. ఏమైంది' అంటూ అటు వెళ్ళాడు.

కవిత

కర్మ యోగి

పి. లక్ష్మణ్ రావ్

'నాన్న' అనే శబ్దం
మాలో అణువణువూ చేరి
విద్యుత్ తరంగమై పలికిన ప్రతిసారీ
ఉత్తేజాన్నిస్తుంది.
బాల్యంలో మా పొట్టి పాదాలను
తన పాదాలపై పెట్టి
మా చేతులను తన చేతులతో కలుపుకొని
ఉయ్యాలూపడం మాకు ఇంకా తడి జ్ఞాపకమే!
చదువుకుంటున్న రోజుల్లో తొలి ఉపాధ్యాయుడై
మా భవిష్యత్తుకి బాటలు వేయడం
మాకు ఇంకా తీపి జ్ఞాపకమే!
వ్యసనాలేవీ లేవుగానీ
మమ్మల్ని పెంచడమే
మా నాన్నకు పెద్ద వ్యసనమైంది.
ఆదాయానికి మించిన సంసారభారం
అప్పుల పత్రమై రెవిన్యూ స్టాంపు మీద
మానాన్నచే చేవ్రాలు పెట్టిస్తూనే ఉండేది.
ఊపిరి సలపని దగ్గు మహమ్మారి
నిలువెత్తు మనిషైన మానాన్నను
ఉండలా చుట్టేస్తూ నిత్యం వెక్కిరిస్తూనే ఉండేది.
ప్రతికూల పరిస్థితుల్ని గుండె నిబ్బరంతో ఎదుర్కొని
మమ్మల్ని ప్రయోజకుల్ని చేసినా
ఏనాడూ ప్రతిఫలమాశించని కర్మయోగి!
మానాన్ననుస్మరించు కోవడమంటే
మా జన్మల్ని స్పృశించుకోవడమే!

డా॥ ద్వా.నా. శాస్త్రి సంకలన పరిచిన "మా నాన్నగారు" పుస్తక ఆవిష్కరణ సందర్భంగా కిన్నెర ఆర్ట్ థియేటర్స్ (హైదరాబాద్) నిర్వహించిన కవితల పోటీలో తృతీయ బహుమతి రూ.500/-లు గెలుచుకున్న కవిత. అంశం : "మా నాన్నగారు"

కోడలు పెద్దగా ఏడుస్తోంది.

వళ్లో ముఖేష్ పడుకుని ఉన్నాడు. కుడి కంటినిండా నెత్తురు.

బంకత్‌లాల్ పై ప్రాణాలు పైనే పోయినట్లని పించింది.

'ముఖేష్‌కి ఏమైంది' అన్నాడు దగ్గరకు వెళ్ళి వణుకుతున్న చేతుల్తో తడుముతు.

'క్రికెట్ బంతి తగిలింది'

తల పట్టుకు కూలబడిపోయాడు.

'వీధిలో క్రికెట్టు ఆడొద్దని రోజూ మొత్తు కుంటునే ఉన్నా. చెబుతే ఎందుకు వింటారు. ముందు అర్జంటుగా కంటి డాక్టరు దగ్గరికి వెళదాం పదండి' అంటూ ముఖేష్‌ని చేతుల్లోకి తీసుకున్నాడు.

× × ×

కన్ను పూర్తిగా దెబ్బతింది. శాశ్వతంగా కుడికన్ను లేనట్లే"

డాక్టరు మాటలు గుండెని తొలిచి పారేసాయి.

జీవచ్ఛవంలా నడుస్తు వార్డులో ఉన్న మనవడి దగ్గరికి వెళ్ళాడు బంకత్ లాల్, కుడికన్ను మీద బ్యాండేజి. ఎడంకన్నుతో తాతగారిని చూస్తూ మందహాసం చేశాడు ముఖేష్.

'వీడెలా నవ్వగలుగుతున్నాడు!' మనవడ్ని వింతగా చూశాడు, బంకత్‌లాల్. బాధ కలిగించే వాళ్లకి బాధుండదా?

జీవిత కాలం ఒక కన్నుతో ఎలా బతుకుతాడు ఎలా చదువుకోగలుగుతాడు. ఎవరు పిల్లనిస్తారు. భగవంతుడా. ఇంత చిన్న వయస్సులో ఏమిటి వీడికీ శిక్ష?

రోజా వీడి మొహాన్ని చూస్తూ దుఃఖాన్ని ఎలా తట్టుకోవటం. తన వంశానికి వీడే వారసుడు. ఈ అవిటితనం వీడికే రావాలా!

'ఎందుకు తాతా ఏడుస్తావ్? ఇప్పుడు నాకేమైంది?" తాతగారి కన్నీళ్లు తన చిన్న చేతుల్తో తుడుస్తు అడిగాడు ముఖేష్.

"ఇంతకంటే ఇంకేం కావాలి? ఎన్ని మాట్లు మొత్తుకున్నా ఆ బజారు ఆటలు మానావు కాదు. నిన్నిలా చూట్టానికే నేను బతికున్నానా?' తల పట్టుకున్నాడు.

'బజార్లో కాకపోతే ఇంకెక్కడ ఆడుకోవాలి తాతా? ఏస్కూలుకీ ఆట స్థలం ఉండదు. పార్కుల నిండా మొక్కలు. ఆడుకోటానికి వీలుకాదు.మాపిల్లల గురించి ఎవరు ఆలోచిస్తున్నారుతాతా? పెద్దవాళ్లం దరూ వ్యాపారాలు, డబ్బులు సంపాయించటం పిల్లలు ఎక్కడికీ పోకూడదు. బజార్లో ఆడుకోకూడదు. ఇంట్లోనే మూల కూర్చోమంటే మాకేం తోస్తుంది.? మీ కిష్టమైన వన్నీ మీరు చేస్తూ మమ్మల్ని మాత్రం మాట్లాడకుండా కూర్చోమంటే నువ్వే న్యాయం చెప్పుతాత... నీ చిన్నప్పుడు ఆటలాడలేదా? ఇంట్లోనే కూచున్నావా?'

బంకత్‌లాల్ కళ్లు పెద్దవిచేసి ఆశ్చర్యంతో విన్నాడు. ఒక్కో ప్రశ్న ఒక్కో కరకు బాణంలా గుచ్చుకుంది. నిజమే! పిల్లలు ఆడుకునే హక్కు హరించుకు పోయింది. ఇప్పుడు వీధులే ఆట, స్థలాలుగా మారిపోయాయి. వచ్చేపోయే వాహనాల వల్ల ప్రమాదం జరగొచ్చనే స్పృహ కూడా లేకుండా బాల్యం వీధుల్లో పడి తమ హక్కుల్ని ఉపయోగించు కుంటూ స్వార్ధ ప్రపంచాన్ని ధిక్కరిస్తోంది. అడపా దడప పసివాళ్లు ప్రమాదాల బారిన పడుతూనే ఉన్నా రు. కానీ, అవేమీ వాళ్ల ఆటల్ని ఆపలేకపోతున్నాయి.

'తాతా! నీక్కూడా నాలాగే పన్నెండేళ్లుంటే మా పిల్లల బాధ అర్థమయేది. మాకు తిండిలేక పోయినా ఫర్వాలేదు. ఆటల్లేకుండా మాత్రం ఉండలేం. ఆ మాటలు బంకత్‌లాల్‌కి కోపం తెప్పిం చాయి. 'ఇలా కళ్ళూ కాళ్ళూ పోయే ఆటలాడాలా? ఇంకేం చెప్పకు. నేను వినను' అన్నాడు.

'ఒకే ఒక్క మాట వినుతాతా! శేషగిరి మాస్టారి స్థలం ఇప్పుడు మనదేగా? నువ్వు బాగు చేయించాక ఆటలమైదానంలా తయారయింది. దాన్ని మా పిల్లల కొదిలేస్తే ఇంకెప్పుడూ వీధుల్లో ఆడం. నాలాగా ఎవరి కళ్ళూ పోవు. సరే ననుతాతా" గడ్డం పుచ్చుకొని బ్రతిమిలాడేడు ముఖేష్. బంకత్ లాల్ ఆలోచనలో పడి పోయాడు. మళ్లీ మళ్లీ అదే విషయం అడుగుతుంటే, కట్టుకట్టిన మనమడి కుడి కన్ను చూస్తూ, తట్టుకోలేక జలజల రాలుతున్న కన్నీళ్ల మధ్య 'సరేబాబు' అంటూ ముఖేష్‌ని గుండెలకి హత్తుకున్నాడు.

ముఖేష్ సంతోషంగా కన్ను మూసుకున్నాడు.

అతని మనస్సు అప్పుడే మైదానం వైపు పరుగులు తీసింది. స్నేహితులతో గెంతులు పెద్దు ఆడుకుంటోంది. ఎటు చూసినా ఆనందమే ఆనందం.

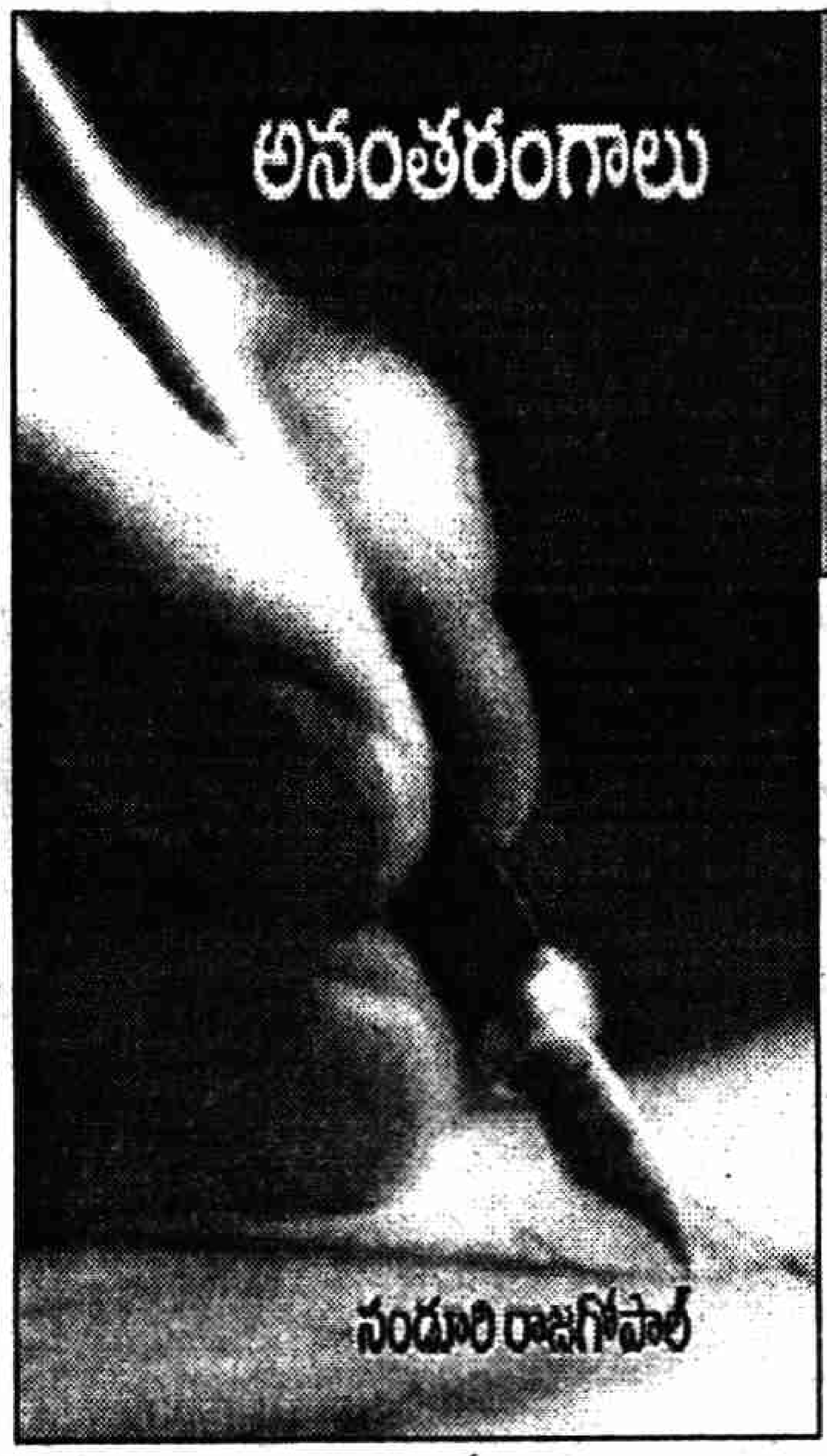

240 పేజీలు వెల : రు॥150 /- లు

నండూరి రాజగోపాల్

"అనంతరంగాలు"

సాహిత్య పరామర్శ

23-11-2008 న విజయవాడలో ఆవిష్కరణ జరిగింది.

ఈ పుస్తకం కావలసినవారు రు॥ 100/-లు ఎం.ఓ.ద్వారా పంపించగలరు. పోస్టేజి ఉచితం.

మేనేజర్, చినుకు ప్రచురణలు, దత్తాస్ నయాబజార్, రాజ్ యువరాజ్ థియేటర్స్ ఎదురుగా, గాంధీనగర్, విజయవాడ - 520 003.

ఫోన్ 0866-6640595, సెల్ : 98481 32208